

ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 339.7:330.34

JEL Classification: O16, F15, G21, L26, R58

DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.13\(46\).2.133-141](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.13(46).2.133-141)

В.В. Зайченко, проф., д-р екон. наук

С.В. Бакуменко, здобувач третього (освітньо-професійного) рівня вищої освіти

*Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна***Розвиток інвестиційної привабливості підприємницького сектору України в умовах європейської інтеграції**

Метою статті є дослідження трансформації інвестиційної привабливості українського бізнесу в умовах поглиблення європейської інтеграції. У центрі уваги перебуває виявлення нових можливостей для підприємницького сектору внаслідок імплементації європейських стандартів, адаптації до вимог внутрішнього ринку ЄС, зміни регуляторного середовища, розширення доступу до фінансових ресурсів та участі в міжнародних програмах підтримки. Проаналізовано, яким чином євроінтеграційний курс України визначає перспективи зростання капіталізації вітчизняного бізнесу, його стійкості та довготривалої інвестиційної привабливості на фоні воєнних викликів та післякризової відбудови.

У ході дослідження було здійснено аналітичне узагальнення основних змін у бізнес-середовищі, що зумовлені гармонізацією законодавства з *acquis* ЄС, формуванням інституційних передумов для підвищення прозорості, відповідальності та екологічності підприємств. Розглянуто доступ українського бізнесу до європейських фінансових інструментів, грантових програм та механізмів інвестиційного стимулювання. Особливу увагу приділено оцінці чинників, які стримують повноцінну реалізацію інтеграційного потенціалу, зокрема, слабкості інституційної спроможності, ризикам безпеки, корупційним загрозам та обмеженому доступу до довгострокового капіталу. Дослідження базується на комплексному аналізі нормативно-правових, економічних і регіональних аспектів інтеграції.

У результаті зроблено висновок, що євроінтеграція створює умови для поступового переходу українського підприємництва до європейської моделі розвитку, в якій пріоритетами є сталість, інноваційність і соціальна відповідальність. Визначено ключові напрями посилення інвестиційної привабливості: розвиток цифрових інструментів, прозоре корпоративне управління, участь у європейських ланцюгах вартості. Перспективи подальших досліджень пов'язані з аналізом інституційного ефекту повоєнної реконструкції, оцінкою регіональних диспропорцій в інвестиційній активності та вивченням впливу програм ЄС на формування бізнес-клімату в Україні.

інвестиційна привабливість, бізнес, євроінтеграція, підприємництво, капітал, європейські програми, інституційна трансформація.

Постановка проблеми. Інвестиційна привабливість підприємницького сектору є одним із ключових чинників забезпечення сталого економічного розвитку країни, особливо в умовах глобальних трансформацій та інтеграційних процесів. Для України, яка перебуває у процесі глибокої євроінтеграції та водночас зіштовхується з масштабними викликами безпеки й післякризового відновлення, особливої актуальності набуває питання створення сприятливого інвестиційного клімату. Поглиблення співпраці з Європейським Союзом вимагає не лише політичних зобов'язань, а й структурної трансформації бізнес-середовища, орієнтованого на європейські стандарти прозорості, відповідальності, сталості та конкурентоспроможності.

У цьому контексті актуальною проблемою є необхідність глибокого переосмислення ролі європейської інтеграції як чинника формування інституційних основ розвитку підприємницького сектора України. Гармонізація законодавства, імплементація *acquis* ЄС та адаптація управлінських практик до європейських вимог створюють як нові можливості для залучення інвестицій, так і виклики, пов'язані з модернізацією виробництва, підвищенням стандартів якості та посиленням

конкурентного тиску на внутрішньому ринку. Проблематика дослідження полягає у визначенні механізмів, за допомогою яких євроінтеграційні процеси впливають на інвестиційний потенціал підприємств, та в обґрунтуванні підходів до формування інвестиційної привабливості в умовах трансформаційної економіки та посиленої інтеграції у європейський економічний простір.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інвестиційної привабливості та економічної інтеграції України є предметом активного вивчення як у вітчизняній, так і в зарубіжній науковій літературі. У працях .Н. Барвовська [5], І. Новаковська [5], висвітлюється значення інституційної стабільності, захисту прав власності та формування довіри до регуляторних органів як ключових чинників підвищення інвестиційної привабливості. Дослідження В. Федорової [7] та О. Кузьменка [4] акцентують увагу на ролі макроекономічної стабільності та дерегуляції для стимулювання залучення іноземного капіталу.

В аналітичних звітах міжнародних організацій – Світового банку [19], OECD [16], Європейського банку реконструкції та розвитку [12] – наголошується на важливості покращення корпоративного управління, боротьби з корупцією, цифровізації адміністративних процедур і підвищення ефективності державних інституцій як основних передумов формування сприятливого бізнес-клімату. У працях вчених [6] розкривається вплив європейських інтеграційних процесів на модернізацію виробничих потужностей українських підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності на зовнішніх ринках.

Окрім дослідження (зокрема, Л. Шевченко [10] та А. Ткаченко [9]) аналізують бар'єри для залучення інвестицій, серед яких визначальними є проблеми інституційної слабкості, регуляторного тиску та низької ефективності судової системи. Аналітика РwC Україна (2024) акцентує на необхідності залучення понад \$500 млрд інвестицій для повноцінного відновлення економіки у післявоєнний період та підкреслює роль програм ЄС, таких як Horizon Europe [14], EU4Business [11], InvestEU [15], у забезпеченні фінансування та технологічного оновлення підприємницького сектору. посилання

Водночас у науковій літературі залишається недостатньо опрацьованою проблематика впливу євроінтеграційних процесів на розвиток малого та середнього бізнесу в умовах децентралізації та післякризової реконструкції. Фрагментарно висвітлюються питання адаптації підприємств до вимог ESG (Environmental, Social, Governance), їх інтеграції у європейські ланцюги створення вартості та участі в інноваційних кластерах. Це свідчить про наявність наукового вакууму, заповнення якого є важливим для вироблення практичних рекомендацій щодо підвищення інвестиційної привабливості України на тлі євроінтеграційних та глобалізаційних процесів.

Постановка завдання. Метою даної статті є дослідження трансформації інвестиційної привабливості підприємницького сектору України під впливом процесів європейської інтеграції. Основними завданнями є: проаналізувати зміни в регуляторному та інституційному середовищі, оцінити роль європейських фінансових інструментів у підтримці українського бізнесу, визначити бар'єри для залучення інвестицій, а також окреслити напрями посилення привабливості бізнесу в умовах інтеграції та відбудови.

Виклад основного матеріалу. Європейська інтеграція виступила потужним катализатором масштабних реформ, які суттєво вплинули на інституційне середовище України, сприяючи формуванню нових стандартів регулювання та управління економічними процесами. Процес адаптації українського законодавства до *acquis* Європейського Союзу є одним із найважливіших та найбільш комплексних напрямів

реформ, що визначають сучасний вектор розвитку України в контексті європейської інтеграції. Цей процес охоплює широке коло нормативно-правових, адміністративних, економічних і соціальних змін, спрямованих на гармонізацію національного законодавства з правовою системою ЄС, а також на створення умов для більш прозорості, конкурентної та відповідальної бізнес-середовища, що безпосередньо впливає на підвищення інвестиційної привабливості підприємств [1].

Однією з ключових складових цієї адаптації є удосконалення системи антимонопольного регулювання. Європейські стандарти передбачають створення ефективних механізмів захисту конкуренції на внутрішньому ринку, що передбачає не лише протидію монополізації та зловживання домінуючим становищем, а й запобігання антиконкурентним угодам, узгодженим практикам та зловживанням економічною владою з боку окремих суб'єктів господарювання. У цьому контексті Україна взяла на себе зобов'язання вдосконалити своє антимонопольне законодавство та посилити повноваження відповідних органів, забезпечивши їм незалежність та відповідний рівень ресурсного забезпечення для ефективного виконання функцій контролю. Ці заходи сприяють створенню рівних умов для всіх учасників ринку, що, в свою чергу, підвищує інвестиційну привабливість підприємств, стимулює розвиток малого та середнього бізнесу, а також залучення інвестицій, оскільки інвестори віддають перевагу ринкам із прозорими і справедливими правилами гри.

Реформування технічного регулювання, стандартизації та метрології є ще одним важливим аспектом адаптації до *acquis*. Європейські норми та стандарти визначають високі вимоги до безпеки продукції, її якості, а також до екологічності технологічних процесів [2]. Впровадження цих стандартів потребує не лише зміни технічних регламентів, а й формування нової системи сертифікації, випробувань та контролю, що відповідають європейським практикам. Українські підприємства зобов'язані підвищувати якість своєї продукції, що позитивно впливає на їх конкурентоспроможність і, відповідно, інвестиційну привабливість як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. Водночас це створює додаткові виклики у вигляді необхідності інвестицій у модернізацію виробничих процесів, закупівлю сучасного обладнання та підвищення кваліфікації персоналу.

Значну увагу в рамках гармонізації законодавства приділено захисту прав споживачів. Впровадження європейських стандартів передбачає посилення механізмів інформування споживачів про якість і безпеку продукції, забезпечення права на безпечне використання товарів і послуг, а також встановлення чітких правил щодо відповідальності виробників і постачальників у разі порушення цих прав. Підвищення рівня захисту споживачів сприяє формуванню довіри до вітчизняних товарів і послуг, що важливо для розширення їх присутності на європейських ринках та підвищення інвестиційної привабливості підприємств, оскільки інвестори схильні інвестувати у компанії з високим рівнем відповідальності і репутації.

Важливою складовою є також забезпечення прозорості державних закупівель. Україна зобов'язалася впровадити принципи публічності, конкурентності та ефективності в цій сфері, що сприяє підвищенню ефективності використання державних коштів та зниженню корупційних ризиків. Впровадження електронних систем публічних закупівель, таких як ProZorro, відповідає європейським стандартам та дозволяє підприємствам отримувати рівний доступ до державних замовлень, що значно розширює можливості для бізнесу, особливо малого і середнього, та підвищує їх інвестиційну привабливість, створюючи передумови для прозорості конкуренції та залучення додаткових ресурсів.

Усі ці зміни у сукупності формують більш сприятливий клімат для діяльності підприємств, підвищуючи вимоги до якості продукції, стандартів корпоративної

звітності, дотримання екологічних норм і соціальних стандартів у сфері трудових відносин. Для підприємств імплементація європейських стандартів часто асоціюється з додатковими витратами на початковому етапі. Ці витрати пов'язані з необхідністю модернізації виробничих процесів, впровадження нових систем управління якістю, адаптації до вимог екологічного законодавства, підвищення кваліфікації працівників і налаштування корпоративних процедур відповідно до європейських норм. Проте у довгостроковій перспективі ці інвестиції сприяють підвищенню ефективності підприємств, їх конкурентоспроможності та здатності витримувати виклики глобального ринку, що безпосередньо впливає на зростання їх інвестиційної привабливості.

Імплементація *acquis* відкриває українському бізнесу доступ до нових зовнішніх ринків, зокрема до внутрішнього ринку Європейського Союзу, який є одним із найбільших у світі з точки зору обсягу споживання та купівельної спроможності. Відкриття цього ринку створює значні можливості для розширення експорту української продукції, особливо за умови дотримання всіх технічних, санітарних і екологічних вимог, які є обов'язковими в ЄС. Таким чином, інтеграція із європейськими ринками стимулює модернізацію виробництва, впровадження інновацій і підвищення якості продукції, що є вагомими чинниками формування високої інвестиційної привабливості підприємств.

Крім того, гармонізація законодавства сприяє інтеграції українських підприємств із міжнародними ланцюгами створення вартості. Участь у таких ланцюгах відкриває можливості для залучення іноземних інвестицій, технологічного співробітництва, доступу до нових знань і досвіду. Це дозволяє підприємствам розширювати свій потенціал, підвищувати ефективність управління та виробництва, а також адаптуватися до змін світової економіки, що посилює їх інвестиційну привабливість і здатність конкурувати на глобальному рівні.

Важливим аспектом є й те, що імплементація *acquis* забезпечує можливість участі у різноманітних програмах фінансової підтримки на європейському рівні. Українські підприємства отримують доступ до грантів, пільгових кредитів, технічної допомоги та консультаційних послуг, які спрямовані на підтримку інноваційного розвитку, модернізації виробництва, розвитку експорту та підвищення рівня конкурентоспроможності. Програми, такі як EU4Business, Horizon Europe, InvestEU, надають важливі ресурси для розвитку малого і середнього бізнесу, сприяють формуванню інноваційних екосистем та підтримці сталого економічного зростання, що, в свою чергу, підвищує інвестиційну привабливість підприємств і сприяє залученню довгострокового капіталу [13].

Євроінтеграційні процеси також визначили нагальну необхідність удосконалення державної політики у сфері підтримки малого та середнього бізнесу. Ця категорія підприємств, що є фундаментальною для економіки України, отримала додаткові стимули для розвитку через розбудову партнерських відносин між державою, приватним сектором та громадськими організаціями. На цьому базисі формуються нові моделі підприємницької взаємодії, що відзначаються прозорістю, орієнтацією на інновації та довгострокове планування. Особливої ваги набуває доступ до фінансових ресурсів, які надаються в рамках європейських ініціатив, серед яких варто виокремити програми EU4Business, Horizon Europe та InvestEU. Участь у цих програмах дозволяє українським підприємствам не лише підвищувати власну конкурентоспроможність, а й модернізувати виробничі потужності, реалізовувати дослідницькі проекти, а також формувати сталі й адаптивні бізнес-моделі, здатні витримувати виклики сучасної економіки [17].

Ефективна реалізація потенціалу євроінтеграції, однак, неможлива без глибокої інституціональної перебудови. Цей процес виходить далеко за межі простого гармонізування законодавства і охоплює реформування системи державного управління в цілому. Зокрема, йдеться про посилення функціонування органів контролю, забезпечення незалежності та ефективності судової влади, удосконалення роботи податкових і митних органів. Створення сприятливого інвестиційного клімату вимагає, перш за все, довіри до державних інститутів, що передбачає системне подолання корупції, зниження рівня бюрократичного тиску та формування чітких і стабільних правил гри для бізнесу. У цьому контексті особливу актуальність набуває цифровізація державного управління. Розвиток електронних сервісів, зокрема платформи «Дія» для бізнесу, покликаний значно спростити взаємодію підприємців із органами влади, підвищити прозорість і оперативність процедур, зменшити можливості для корупційних проявів і бюрократичних перепон.

Реформи, спрямовані на інтеграцію України до європейського економічного простору, водночас змінюють структуру вітчизняного бізнесу. Зараз спостерігається значне зростання частки високотехнологічних галузей, орієнтованих на експортні ринки, розвиток стартап-культури, збільшення цифрових платформ та кластерних ініціатив. Особливо динамічний розвиток фіксується у сферах інформаційних технологій, аграрного сектору з високим рівнем переробки, зеленої енергетики, логістики та сектору оборонних технологій. Ці галузі мають значний потенціал залучення іноземних інвестицій, що можливе лише за умов гарантування прав інвесторів і наявності стабільної державної політики, спрямованої на підтримку стратегічних напрямів розвитку.

Крім того, європейські ринки пред'являють до підприємств підвищені вимоги у сферах соціальної відповідальності, екологічної стійкості та корпоративного управління. Ці виклики стимулюють український бізнес до впровадження принципів ESG (Environmental, Social, Governance). Участь у європейських ланцюгах створення вартості вимагає не лише дотримання технічних стандартів продукції, але й інтеграції у складні мережі постачання, партнерських зав'язків та розвинутої логістичної інфраструктури. Саме ці аспекти суттєво впливають на рівень інвестиційної привабливості підприємств. Підприємства, які отримали сертифікацію за міжнародними стандартами ISO, демонструють вищу ефективність у залученні зовнішнього капіталу, оскільки вони відповідають вимогам якості, екологічності та корпоративного управління, що висувують європейські партнери та інвестори.

Регіональний аспект формування інвестиційної привабливості в умовах євроінтеграції є надзвичайно важливим і багатограним, оскільки рівень готовності окремих регіонів України до впровадження трансформаційних змін значною мірою варіюється залежно від комплексу економічних, соціальних та інституційних чинників. Різноманітність регіональних особливостей — від рівня економічної розвитку, наявності виробничих потужностей та інфраструктури до якості управління і ефективності місцевих органів влади — безпосередньо впливає на здатність залучати інвестиції та ефективно використовувати інструменти, які пропонує європейська інтеграція. У зв'язку з цим формування інвестиційної привабливості не може розглядатися як універсальний процес, а має враховувати специфіку кожного регіону, його конкурентні переваги, ризики та можливості розвитку.

Особливої актуальності набуває розвиток індустриальних парків, бізнес-інкубаторів, технопарків та кластерних ініціатив, які виступають ефективними механізмами локалізації інвестицій та концентрації інноваційного потенціалу. Ці інфраструктурні проекти створюють сприятливі умови для розвитку малого і середнього бізнесу, надають підтримку стартапам, сприяють кооперації між

підприємствами, науково-дослідними установами та освітніми закладами. В регіонах, що зазнали значних руйнувань через військові дії, подібні ініціативи набувають особливого значення, оскільки вони не лише стимулюють економічне відновлення, а й сприяють соціальній стабілізації, створенню робочих місць і залученню молоді до активної економічної діяльності. Такі проекти, часто реалізовані за підтримки міжнародних донорів і партнерів ЄС, є прикладом ефективної співпраці між місцевою владою, бізнесом та громадським сектором і відіграють роль драйверів регіонального розвитку.

Євроінтеграція також сприяє процесам децентралізації, що полягає у передачі значних повноважень і ресурсів від центральних органів влади до регіональних і місцевих адміністрацій. Цей процес підвищує інституційну спроможність територіальних громад, дає можливість більш ефективно управляти місцевими ресурсами, планувати економічний розвиток з урахуванням регіональних особливостей та залучати інвестиції [3]. Внаслідок децентралізації регіони отримують можливість розробляти та реалізовувати власні стратегії економічного розвитку, активніше співпрацювати з міжнародними інституціями і залучати фінансування з різних джерел, що є важливою складовою підвищення їх інвестиційної привабливості [8].

Значною мірою посилення інвестиційної привабливості регіонів відбувається завдяки активізації транскордонного співробітництва з країнами Європейського Союзу, що межують із Україною. Ці міжнародні зв'язки сприяють обміну досвідом, впровадженню спільних проєктів у сферах інфраструктури, екології, культури та економіки, відкривають нові ринки та можливості для залучення інвестицій. Особливу роль у цьому відіграють Європейські програми, спрямовані на розвиток прикордонних регіонів, які стимулюють спільні ініціативи та покращують бізнес-клімат на локальному рівні, що безпосередньо впливає на інвестиційну привабливість підприємств у цих територіях.

Не менш вагомим чинником підвищення інвестиційної привабливості регіонів є залучення донорських коштів та міжнародної допомоги, які мають стратегічне значення для відновлення та модернізації місцевої інфраструктури, розвитку соціальних і виробничих проєктів, підтримки інновацій та екологічної сталості. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями і фондами дозволяє не лише покращити матеріально-технічну базу підприємств, а й сприяти підвищенню інституційної спроможності органів місцевого самоврядування, що є важливою умовою для створення сприятливого інвестиційного клімату.

Таким чином, регіональний вимір формування інвестиційної привабливості в умовах євроінтеграції виступає ключовим фактором, який визначає ефективність загальнонаціональних реформ та економічних трансформацій. Він потребує системного підходу, який враховує регіональні особливості, потенціал і виклики, а також комплексної підтримки з боку держави, міжнародних партнерів і бізнесу для досягнення сталого і збалансованого розвитку кожного регіону України [5].

Ще одним значущим аспектом є кадрове забезпечення розвитку підприємницького сектору. Бізнес часто стикається з браком кваліфікованих кадрів, що створює додаткові виклики для його сталого зростання. Ця ситуація вимагає модернізації системи професійно-технічної освіти, впровадження дуального навчання, реалізації програм мобільності та обміну досвідом із партнерами з країн Європейського Союзу. Європейські проєкти активно сприяють модернізації освітньої системи, підвищенню кваліфікації управлінського персоналу, а також впровадженню нових стандартів корпоративної культури. Поступова інтеграція до спільного освітнього простору ЄС сприяє формуванню нового покоління підприємців і менеджерів, здатних

діяти в умовах глобальної конкуренції та цифрової трансформації, що є однією з ключових передумов підвищення інвестиційної привабливості [18].

Таким чином, розвиток інвестиційної привабливості українського бізнесу в умовах європейської інтеграції являє собою складний багаторівневий процес, що охоплює правові, інституційні, фінансові, технологічні, кадрові та соціальні аспекти. Він формує фундамент для глибокої трансформації підприємницького середовища України, забезпечуючи його відповідність сучасним європейським стандартам та готуючи до інтеграції у єдиний європейський ринок. Ця трансформація відкриває перспективи для зростання конкурентоспроможності, залучення інвестицій, модернізації виробництва і, зрештою, сталого економічного розвитку країни.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, процес європейської інтеграції справляє суттєвий і багатогранний вплив на формування інвестиційної привабливості підприємницького сектору України, створюючи передумови для його глибокої трансформації та модернізації. Імплементация *acquis* ЄС, гармонізація законодавства, розвиток інституційної спроможності, а також впровадження європейських стандартів прозорості, екологічної та соціальної відповідальності формують нову якість бізнес-середовища, що стимулює як внутрішні, так і зовнішні інвестиції. Доступ до фінансових інструментів Європейського Союзу, таких як EU4Business, Horizon Europe та InvestEU, сприяє розвитку інноваційних екосистем, підтримці малого і середнього бізнесу та підвищенню конкурентоспроможності національних підприємств. Цифровізація економіки та дерегуляція адміністративних процедур додатково посилюють позитивний ефект інтеграційних процесів, забезпечуючи більшу відкритість українського бізнесу до міжнародної співпраці.

Разом з тим реалізація повного потенціалу євроінтеграції можлива лише за умови подальшого поглиблення структурних реформ, зміцнення інституційної довіри, забезпечення верховенства права та формування рівних конкурентних умов на всіх рівнях господарювання. Особливого значення набуває усунення регіональних диспропорцій розвитку, що вимагає комплексної державної політики та ефективної координації між центральними та місцевими органами влади, бізнесом і громадянським суспільством.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на вивчення інституційного ефекту післявоєнної реконструкції економіки, глибокий аналіз результативності конкретних європейських програм підтримки бізнесу, а також моніторинг регіонального виміру інвестиційної активності з урахуванням специфіки відновлення та розвитку окремих територій. У довгостроковій перспективі саме підприємницький сектор, адаптований до європейських стандартів, має стати ключовим агентом економічної інтеграції, джерелом інновацій і драйвером сталого розвитку України в умовах глобалізаційних та інтеграційних викликів.

Список літератури

1. Абдуллаєва, А., Данилюк, В., Мазур, Д. Перспективи інвестиційної привабливості України в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Економіка та суспільство, (72). 2025. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-44> (дата звернення: 28.04.2025).
2. Дір І.Ю. Основні характеристики «Acquis Communautaire» Європейського Союзу. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2023. С. 348-355.
3. Євроінтеграція децентралізації: що Україна має виконати для вступу до ЄС. eu4ukraine.eu: веб-сайт. URL: <https://eu4ukraine.eu/media-ua/publications-ua/eurointegration-of-decentralization-ua.html> (дата звернення: 28.04.2025).
4. Кузьменко О. В. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість України. Економічний нобелівський вісник. 2015. № 1 (8), 46 с.

5. Новаковська І. О., Бавровська Н. М., Іванченко В. А. Перспективи інвестиційної привабливості України в умовах повоєнного відновлення. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 5. С. 137–149 (дата звернення: 28.04.2025).
6. Переформатування європейської інтеграції: можливості і ризики для асоціації Україна-ЄС / В.Сіденко та ін. – Київ: Заповіт, 2018. – 214с.
7. Сазонець І. Л., Федорова В. А. С 11 Інвестування: міжнародний аспект: Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 272 с
8. Синонім євроінтеграції: як децентралізація наблизить Україну до ЄС. [eurointegration.com.ua](https://www.eurointegration.com.ua/): веб-сайт. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2020/08/25/7113285/> (дата звернення: 28.04.2025).
9. Ткаченко А.М., Плаксина Є.М. Економічна сутність інвестицій. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2013. Вип. 1. Т. 2. С. 99-102.
10. Шевченко Л.В. Фактори впливу на іноземне інвестування в економіку України: підходи до класифікації / Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна серія «Економічна», випуск 100, 2021. С. 57 – 65.
11. EU4Business & GIZ. (n.d.). EU4Business and GIZ help SMEs grow amid the war. <https://eu4business.org.ua/> (дата звернення: 28.04.2025).
12. European Central Bank. [ecb.europa.eu](https://www.ecb.europa.eu). URL: <https://www.ecb.europa.eu/> (дата звернення: 28.04.2025).
13. Freyer, Eckhard, et al. “The impact of international aid and foreign direct investment on economic growth in Ukraine.” *Journal of European Economy*, vol. 23, no. 3, Sept. 2024, pp. 379–394. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2024.03.379>.
14. Horizon Europe. research-and-innovation.ec.europa.eu URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en (дата звернення: 28.04.2025).
15. InvestEU - European Union. investeu.europa.eu. URL: https://investeu.europa.eu/index_en
16. Organization for Economic Co-operation and Development. [oecd.org](https://www.oecd.org/) URL: <https://www.oecd.org/> (дата звернення: 28.04.2025).
17. Ukraine Investment Framework. enlargement.ec.europa.eu: веб-сайт. URL: https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/ukraine/ukraine-investment-framework_en?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 28.04.2025).
18. Ukraine: Team Europe - EIB and the European Commission join forces to modernise vocational education. [eib.org](https://www.eib.org): веб-сайт. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2021-461-ukraine-team-europe-eib-and-the-european-commission-join-forces-to-modernise-vocational-education> (дата звернення: 28.04.2025).
19. World Bank Group. [worldbank.org](https://www.worldbank.org/). URL: [worldbank.org](https://www.worldbank.org/) (дата звернення: 28.04.2025).

References

1. Abdullaieva, A., Danyliuk, V., & Mazur, D. (2025). Prospects for Ukraine’s investment attractiveness under martial law and post-war recovery. *Ekonomika ta suspilstvo*, (72). [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-44>
2. Dir, I. Yu. (2023). Main characteristics of the “Acquis Communautaire” of the European Union. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, 348–355 [in Ukrainian].
3. European integration of decentralization: What Ukraine must fulfill to join the EU. (2023). *EU4Ukraine*. <https://eu4ukraine.eu/media-ua/publications-ua/eurointegration-of-decentralization-ua.html>[in Ukrainian].
4. Kuzmenko, O. V. (2015). Investment climate and investment attractiveness of Ukraine. *Ekonomichnyi nobelivskiy visnyk*, 1(8), 46 [in Ukrainian].
5. Novakivska, I. O., Bavrovska, N. M., & Ivanchenko, V. A. (2024). Prospects of Ukraine's investment attractiveness under post-war recovery. *Aktualni pytannia u suchasni nauksi*, (5), 137–149 [in Ukrainian].
6. Sidenko, V., et al. (2018). *Reformatting European integration: Opportunities and risks for the Ukraine–EU Association*. Kyiv: Zapovit [in Ukrainian].
7. Sazonets, I. L., & Fedorova, V. A. (2007). *Investment: International aspect: Textbook*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian]
8. Synonym of European integration: How decentralization will bring Ukraine closer to the EU. (2020). *Yevropeiska pravda*. <https://www.eurointegration.com.ua/experts/2020/08/25/7113285/> [in Ukrainian].
9. Tkachenko, A. M., & Plaksina, Ye. M. (2013). The economic essence of investments. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektualnoi vlasnosti*, 1(2), 99–102 [in Ukrainian].

10. Shevchenko, L. V. (2021). Factors influencing foreign investment in Ukraine's economy: Approaches to classification. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V. N. Karazina. Seriya: Ekonomichna*, (100), 57–65 [in Ukrainian].
11. EU4Business, & GIZ. (n.d.). *EU4Business and GIZ help SMEs grow amid the war*. <https://eu4business.org.ua/> [in English].
12. European Central Bank. (n.d.). *European Central Bank*. <https://www.ecb.europa.eu/> [in English]
13. Freyer, E., et al. (2024). The impact of international aid and foreign direct investment on economic growth in Ukraine. *Journal of European Economy*, 23(3), 379–394. [in English]. <https://doi.org/10.35774/jee2024.03.379>
14. Horizon Europe. (n.d.). *Horizon Europe*. https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en [in English]
15. European Union. (n.d.). *InvestEU*. https://investeu.europa.eu/index_en [in English]
16. Organization for Economic Co-operation and Development. (n.d.). *OECD*. <https://www.oecd.org/> [in English]
17. European Commission. (2024). *Ukraine Investment Framework*. https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/ukraine/ukraine-investment-framework_en [in English]
18. European Investment Bank. (2021). *Ukraine: Team Europe - EIB and the European Commission join forces to modernise vocational education*. <https://www.eib.org/en/press/all/2021-461-ukraine-team-europe-eib-and-the-european-commission-join-forces-to-modernise-vocational-education> [in English]
19. World Bank Group. (n.d.). *World Bank*. <https://www.worldbank.org/> [in English]

Volodymyr Zaichenko, Professor, Doctor in Economics (Doctor of Economic Sciences),

Serhii Bakumenko, Postgraduate (student of the third (educational and scientific) level of higher education)

Central Ukrainian National Technical University, Kropyvnytskyi, Ukraine

Development of the investment attractiveness of the business sector of Ukraine in the context of European integration

The purpose of the article is to study the transformation of the investment attractiveness of Ukrainian business in the context of deepening European integration. The focus is on identifying new opportunities for the business sector resulting from the implementation of European standards, adaptation to EU internal market requirements, changes in the regulatory environment, expanded access to financial resources, and participation in international support programs. The study analyzes how Ukraine's European integration course shapes the prospects for the growth of domestic business capitalization, its resilience, and long-term investment attractiveness amid military challenges and post-crisis recovery.

During the study, an analytical generalization of the main changes in the business environment was carried out, driven by the harmonization of legislation with the EU *acquis* and the formation of institutional preconditions for enhancing transparency, accountability, and environmental sustainability among enterprises. The access of Ukrainian businesses to European financial instruments, grant programs, and investment stimulation mechanisms was examined. Particular attention was paid to assessing the factors that hinder the full realization of integration potential – namely, weak institutional capacity, security risks, corruption threats, and limited access to long-term capital. The study is based on a comprehensive analysis of regulatory, economic, and regional aspects of integration.

As a result, it is concluded that European integration creates the conditions for the gradual transition of Ukrainian entrepreneurship to the European model of development, in which sustainability, innovation, and social responsibility are key priorities. The key areas for enhancing investment attractiveness include the development of digital tools, transparent corporate governance, and participation in European value chains. Further research should focus on the institutional effects of post-war reconstruction, regional disparities in investment activity, and the influence of EU programs on the formation of Ukraine's business climate.

investment attractiveness, business, European integration, entrepreneurship, capital, European programs, institutional transformation.

Одержано (Received) 28.04.2025

Прорецензовано (Reviewed) 05.05.2025

Прийнято до друку (Approved) 26.05.2025